

Datum: 09.02.2021

Broj: 24/21

FEDERALNO MINISTARSTVO PRAVDE
n/r – gđin. Mato Jozić, ministar

Predmet: Inicijativa za izmjenu zakonskog okvira za slobodan pristup informacijama

Organizacije civilnog društva u Bosni i Hercegovini pozivaju nadležne institucije, a prvenstveno Ministarstvo pravde BiH, da što hitnije pristupe izmjenama i dopunama Zakona o slobodi pristupa informacijama u BiH u skladu sa najboljim međunarodnim standardima i praksama. Iako je BiH bila prva zemlja u regiji koja je usvojila Zakon o slobodi pristupa informacijama 2000. godine, odredbe trenutnog zakona su prevaziđene, te je potrebna nadogradnja zakonodavnog i institucionalnog okvira u skladu sa međunarodnim standardima.

Poseban nedostatak trenutnog zakonskog okvira za slobodu pristupa informacijama predstavlja izostanak proaktivnih odredbi, kao i slab institucionalni okvir za monitoring implementacije zakona. Bosna i Hercegovina je 2014. godine pristupila Inicijativi Partnerstvo za otvorenu vlast (OGP Inicijativa) koja se zasniva na ideji da je otvorena vlast dostupnija, odgovornija prema građanima, te donosi dugoročne benefite za građane i za vlast. Akcioni plan donijet u okviru OGP inicijative predviđa unapređenje proaktivne transparentnosti institucija u Bosni i Hercegovini. Iako je Vijeće ministara BiH krajem 2018. godine usvojilo Politiku i standarde proaktivne transparentnosti, smatramo da je neophodno da se ove odredbe unesu i u zakon kako bi se institucijama nametnula zakonska obaveza za proaktivno objavljivanje podataka od javnog interesa.

Organizacije civilnog društva podsjećaju da se jedna od predviđenih mjera **Stateškog okvira za reformu javne uprave za period 2018-2022** odnosi na povećanje dostupnosti informacija javne uprave. Mjera predviđa da će pravo pristupa javnim informacijama biti unaprijeđeno kroz zakonodavstvo uvažavajući **princip maksimalne transparentnosti**, kao i kroz primjenu proaktivnih standarda transparentnosti. U ovoj mjeri se konkretizuje da princip maksimalne transparentnosti podrazumijeva propisivanje i uvođenje standarda proaktivne transparentnosti koji uključuju katalog informacija koje će institucije objavljivati na svojim internet stranicama i koji će biti propisani zakonodavstvom. Pored toga, predviđa se i dosljedna primjena zakona kroz jačanje kapaciteta državnih službenika koji postupaju po zakonu, ali i uspostavljenje djelotvornog nadzora nad poštovanjem zakona o pristupu informacijama od javnog značaja, uključujući i sankcije.

Bosna i Hercegovina je još 2012. godine ratifikovala **Konvenciju Savjeta Evrope o pristupu službenim dokumentima** koja predviđa da će sve zemlje potpisnice bez diskriminacije svima garantovati pravo na pristup službenim dokumentima u posjedu javnih vlasti. Konvencija takođe predviđa da će u slučaju odbijanja pristupa službenim dokumentima aplikantu biti omogućena sudska zaštita ili pravo na žalbu pred posebnom nezavisnom i nepristrasnom institucijom. Konvencija ohrabruje javne vlast da na sopstvenu inicijativu objave službene dokumente kad je god to moguće promovišući na taj način transparentan i efikasan rad javne uprave, kao i učešće građana u postupcima odlučivanja od javnog značaja. Trenutni zakonodavni i institucionalni okvir u Bosni i Hercegovini je nedovoljno razvijen i ne garantuje pravo na pristup informacijama pod jednakim uslovima.

Organizacije civilnog društva pozivaju ovlašćene predlagače na svim nivoima vlasti, a u prvom redu Ministarstvo pravde BiH, da pripreme prijedlog novog Zakona o slobodi pristupa informacijama uvažavajući SIGMA-ine principe za javnu

upravu, kao i Konvenciju Savjeta Evrope o pristupu službenim dokumentima, strateška opredjeljenja iz reforme javne uprave i OGP inicijative.

Predlažemo da se pri izradi novog zakona posebno u obzir uzmu sljedeći principi:

- ✓ Definisati široko pojam javne informacije;
- ✓ Dati pravo pristupa informacijama svim licima, uključujući i fizičkima i pravnima lica, kao i drugima formama organizovanja koje se mogu pojaviti u postupku ostvarivanja prava na pristup informacijama;
- ✓ Propisati dostavljanje informacije u formi koju zahtijeva lice koje traži informaciju;
- ✓ Ne zahtijevati od lica koje traži informaciju razlog zbog kojeg se informacija zahtijeva;
- ✓ Omogućiti pravo na žalbu pred nezavisnom institucijom, u slučaju kada nije odobren pristup traženoj informaciji, kao i postupak sudske zaštite;
- ✓ Predvidjeti uzak krug izuzetak kod pristupa informacijama uz obavezno sprovođenje **testa javnog interesa** u slučaju razmatranja izuzetka;
- ✓ Predvidjeti kao zakonsku obavezu proaktivno objavljivanje kategorija informacija kao što su operativne informacije, informacije o organizacionoj strukturi, budžetske i druge informacije o radu javnih vlasti;
- ✓ Predvidjeti inspekcijski nadzor i sankcije u slučaju nepoštovanja zakonskih odredbi.

S poštovanjem,

Transparency International u BiH

Ivana Korajlić
Izvršna direktorica

Savjetodavno vijeće Inicijative „Partnerstvo za otvorenu vlast“

Emsad Dizdarević
Predsjedavajući

Udruženje/Udruga BH novinari

Borka Rudić
Generalna tajnica

Centar za istraživačko novinarstvo

Leila Bičakčić
Direktorica

Centar za zastupanje građanskih interesa – CPI

Zoran Ivančić
Predsjednik

Sarajevski otvoreni centar

Emina Bošnjak
Izvršna direktorica

UG „Zašto Ne“

Darko Brkan
Predsjednik

Vanjskopolitička inicijativa BH

Anida Šabanović
Direktorica

Centar za promociju civilnog društva

Aida Daguda
Direktorica

Fondacija Udružene žena Banja Luka

Nada Golubović
Predsjednica Upravnog odbora